Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 0 8 1 1 0 3 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (700–1000 besed)

Torek, 6. maj 2008 / 150 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.
Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Esej naj obsega od 700 do 1000 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z nič (0) točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

Razpravljalni esej	Razlagalni/interpretativni esej

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

© RIC 2008

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Priloga k izpitni poli 1 (M081-103-1-1)

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi (odlomek)
Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. 96–99.

FRANCELJ
iz spalnice, kakor prej
Francka, prižgi luč!

FRANCKA
Saj je luč.

FRANCELJ
Pa je tema in strah me je. Pojdi spat, Francka.

FRANCKA
Le pojdi, precej pridem ... *Francelj se prime Francki za krilo.*

NINA
Glej, tudi ta luč gori premalo.

FRANCKA
Saj je privita. *Gre k svetilki, da bi jo privila, ali roka se ji trese in odvije svetilko tako, da je v sobi mrak.*

NINA
Kako se ti roka trese, Francka, ali te je strah?

FRANCKA
se zdrzne, posluša
Ali nisi slišala, Nina?

Vsi trije obmolknejo, se tišče drug k drugemu, pavza.

HANA
iz glavnega vhoda; pride počasi, trepetajoča, govori tiho, mukoma
Jezus, otroci, pokleknite, molite; pokleknite, otroci! ...

Francka in Nina, onemeli v strahu, poklekneta, Francelj zajoka.

KANTOR
iz glavnega vhoda; hladno, surovo
Kaj počnete? Spat, otroci!

HANA
iztegne roko, se mu umakne do okna; drži za roko Francko in Franceljna, nato stopi prednje, da bi ju skrila
Pusti otroke – za božjo voljo – pusti otroke!

KANTOR
obstane, jo pogleda
Kaj ti je, Hana?

HANA
Ne dotakni se otrok!

KANTOR
zavpije brutalno Francki in Nini
Stran! *Francka in Nina v spalnico.*

KANTOR
prime Hano trdo za roko
Kod si hodila? Kaj si videla?

HANA
Tebe, ki si ga ubil, nedolžnega človeka ... pusti me, kakor Boga te prosim. *Poklekne pred njim.*

KANTOR
jo drži za roko; govori trdo, hladno
Sanjalo se ti je ... ti nisi hodila nikoder in jaz nisem hodil nikoder. Oba sva bila tu gori v sobi in sva se napravljala spat ... Vstani! *Jo vzdigne.* Obriši si oči, da se ti ne bo več bledlo in pojdi v posteljo. Spat, Francelj!

FRANCELJ
Oče, kam ste deli puško?

KANTOR
Kaj je imel oče?

FRANCELJ
Puško.

KANTOR
gre v kot, vede Franceljna za roko, vzame palico
Kaj je imel oče? *Vzdigne palico.* Oče je imel palico!

FRANCELJ
jokaje
Oče je imel palico!

KANTOR
ga sune stran, vrže palico v kot
Spat! *Hani:* Idi! *Hana in Francelj v spalnico.*

KANTOR
sam; postoji, nato sede k mizi spredaj, zakrije obraz z rokami in se skloni k mizi, da se dotakne roba s čelom.

Prazna stran

RAZPRAVLJALNI ESEJ

SPOPAD MED VESTJO IN ŽELJO PO OSEBNI SREČI V *KRALJU NA BETAJNOVI* IN *FIZIKIH*

Spopad med vestjo in željo po osebni sreči je eden od osrednjih motivov *Kralja na Betajnovi* in *Fizikov*. Predstavite po eno dramsko osebo iz vsake drame, ki se v imenu vesti odreče osebni sreči. Komu skušata razložiti razloge za svojo usodno odločitev in kako jo utemeljujeta? Primerjajte dramski osebi, ki onemogočita njuno etično delovanje. Sporočilo katere drame se vam zdi srhljivejše? Zakaj?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi (odlomek)
Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. 96–99.

Dogodek v odlomku je pomemben za končni razplet drame. Umestite ga v celotno dramsko dogajanje. S katerimi sredstvi avtor stopnjuje napetost v odlomku? Kateri dramski osebi imata poleg Kantorja v odlomku tudi pomembno vlogo? Kakšna je njuna vloga v odlomku v primerjavi z njuno vlogo v celotni drami? Bi znali ponazoriti zgradbo odlomka in jo razložiti? Pojasnite, ali bi lahko zadnje didaskalije v odlomku povezali z nadaljnjim Kantorjevim ravnanjem, in ovrednotite Kantorjev bivanjski položaj na koncu drame.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

Prazna stran

NASLOV IZBRANEGA ESEJA